

APEL CU OCAZIA ZILEI INTERNAȚIONALE A ONU PENTRU SUSȚINEREA VICTIMELOR TORTURII 26 Iunie 2025

26 iunie este Ziua Internațională a ONU pentru susținerea victimelor torturii, deoarece în această zi în 1987, a intrat în vigoare Convenția ONU împotriva torturii și a altor tratamente crude, inumane sau degradante (UNCAT). Fiind ratificată deja de 175 de state, inclusiv de Republica Moldova (la 28.11.95), această Convenție consfințește drepturile victimelor și definește angajamentul ferm al comunității internaționale de a lupta împotriva torturii, tratamentelor inumane sau degradante și impunității.

Republica Moldova continuă să fie condamnată la Curtea Europeană a Drepturilor Omului (CtEDO) pentru încălcarea în anii precedenți a Articolului 3 din CtEDO – interzicerea torturii. Până la 1 iunie 2025, CtEDO a pronunțat 119 hotărâri, în care a constatat 169 de încălcări ale Art. 3, inclusiv a pronunțat 7 hotărâri în 2024. În total, Moldova a acumulat 812 de violări ale drepturilor omului, iar 86% din hotărârile pronunțate în total 2024¹ au confirmat cel puțin o încălcare.

Cu această ocazie, organizațiile societății civile din Republica Moldova, adresează un Apel public către Președinție, Parlament, Guvern, instituțiile care au în custodie cetățeni ai Republicii Moldova, dar și străini și apatrizi, organizațiile internaționale și misiunile diplomatice acreditate, semnalând următoarele constatări:

1. **Reabilitarea victimelor torturii** rămâne un drept neglijat de către autorități. De 25 de ani, A.O. Centrul de Reabilitare a Victimelor Torturii „Memoria” (A.O. RCTV Memoria) oferă sprijin victimelor torturii, ajutându-i la vindecarea traumelor, pentru ca să-și refacă viața cu demnitate. Asistența oferită de A.O. RCTV Memoria – medicală, psihologică, juridică și socială – este aliniată la standardele internaționale și Comentariul General nr. 3 al Art. 14 UNCAT², care definesc și explică condițiile de reabilitare și reparare a prejudiciului cauzat de tortură. Este regretabil, dar legislația națională (Legea nr. 137/2016³) nu oferă remedii și mecanisme clare și eficiente de sprijin pentru victime și familiile lor, iar reabilitarea nu a fost niciodată o prioritate reală în politicile publice.
2. **Persistența torturii și impunității.** Potrivit ultimului Raportul al PG⁴, numărul sesizărilor privind rele tratamente a scăzut (319 în 2024, comparativ cu 397 în 2023), iar sesizările înregistrate pe cazuri de tortură, au crescut ușor (7 în 2024 față de 4 în 2023). În același timp, alte fapte grave, precum constrângerea la declarații sau violența împotriva militarilor, sunt raportate la niveluri reduse, din cauza filtrării nejustificate a cazurilor de către autoritățile competente (pag.46). Rata de investigare rămâne extrem de scăzută. Investigațiile sunt deseori formale, persoanele acuzate nu sunt suspendate din funcție, iar lipsa de transparență contribuie la o stare cronică de impunitate, care subminează încrederea în sistemul de justiție.
3. **Tratamentul inuman și condițiile precare din detenție rămân o provocare.** Potrivit Raportului Avocatului Poporului (2024)⁵ și a Observațiilor preliminare a Comitetului European pentru prevenirea torturii (CPT)⁶ în urma vizitei ad-hoc din 3-12 iunie 2025, sistemul penitenciar din Republica Moldova se confruntă cu probleme grave:

¹ <https://crim.org/republica-moldova-la-curtea-europeana-a-drepturilor-omului-in-anul-2024/25070/>

² CAT/C/GC/3: General comment No. 3 (2012) on the implementation of article 14 by States parties | OHCHR

³ LP137/2016

⁴ https://procuratura.md/sites/default/files/2025-04/raport-privind-activitatea-procuraturii-anul-2024-finalcpr_0.pdf

⁵ Raport tematic anual: Siguranța în instituțiile penitenciare în anul 2024 - Ombudsman

⁶ Council of Europe anti-torture Committee (CPT) carries out a visit to Moldova, focusing on prisons - CPT

- 1) Persistă violențe și intimidare între deținuți, întreținută de liderii subculturii criminale și tolerată de administrația penitenciarelor;
- 2) Persoanele cu dizabilități sunt discriminate și nu beneficiază de acomodări rezonabile, ceea ce agravează situația lor;
- 3) Ca urmare a vizitelor întreprinse la penitenciarele nr. 4, 13 și 18, s-a constatat că acestea sunt afectate de supraaglomerare, igienă precară, ventilație insuficientă și lipsă de lumină naturală, condiții considerate de CPT ca fiind inumane;
- 4) [CPT](#) a identificat o discrepanță majoră între leziunile corporale identificate medical și cazurile investigate oficial;
- 5) Izolarea disciplinară este aplicată abuziv, inclusiv în cazul minorilor;
- 6) Serviciile medicale din detenție nu au fost încă transferate în subordinea Ministerului Sănătății, în pofida angajamentelor asumate în mod repetat;
- 7) Planul de acțiuni privind combaterea torturii, asumat în 2022, nu a fost implementat;
- 8) CPT solicită investiții urgente în infrastructura penitenciară, creșterea numărului de angajați din sistem, inclusiv personalul medical și extinderea măsurilor alternative detenției.

ÎN CONCLUZIE, SOLICITĂM:

- 1) Îndeplinirea tuturor recomandărilor și angajamentelor internaționale asumate pentru a sprijini victimele torturii, prin politici, măsuri și acțiuni eficiente;
- 2) Asigurarea dreptului la reabilitare comprehensivă a tuturor victimelor torturii, tratamentelor inumane și/sau degradante – prin servicii eficiente și integrate de sănătate, psihologie, sprijin juridic și reintegrare socială;
- 3) Adoptarea și implementarea de politici autentice pentru atingerea obiectivului de Toleranță ZERO față de tortură, tratamente inumane și degradante;
- 4) Consolidarea independenței și a capacităților procurorilor responsabili de investigarea cauzelor de tortură, tratamentelor inumane și/sau degradante;
- 5) Asigurarea implementării art. 10 al UNCAT, care se referă la instruirea eficientă a tuturor specialiștilor din domenii relevante - personalului civil sau militar însărcinat cu aplicarea legilor, personalului medical, agenților autorității publice și altor persoane care pot interveni în paza, interogatoriul sau tratamentul oricărui individ aflat în custodia statului;
- 6) În mod prioritar, solicităm Guvernului Republicii Moldova, alături de alte State-părți la Convenția ONU împotriva Torturii, să contribuie la [Fondul Voluntar ONU pentru Victimele Torturii \(UNVFVT\)](#) ⁷. Acest fond poate fi unica speranță pentru centrele de reabilitare din întreaga lume, care documentează consecințele torturii, oferă servicii și sprijin victimelor și familiilor lor.

Aderarea la campania internațională din 26 iunie reprezintă un act de solidaritate cu victimele torturii și o asumare clară de toleranță zero față de tortură.

Deși există un cadru legal și angajamente internaționale, Republica Moldova se confruntă cu provocări majore în prevenirea torturii și protejarea victimelor. Este nevoie de accelerarea reformelor judiciare, consolidarea capacității instituțiilor de monitorizare și sancționare, precum și de o schimbare culturală în rândul forțelor de ordine și a societății în ansamblu. Doar prin recunoașterea suferinței victimelor, eradicarea impunității și acțiuni instituționale ferme, putem construi o societate în care justiția nu este doar un ideal, ci o realitate.

⁷ [The United Nations Voluntary Fund for Victims of Torture | OHCHR](#)

Organizațiile semnatare și activiști/actviste în Drepturile Omului:

- 1) [A.O. Centrul de Reabilitare a Victimelor Torturii „Memoria” \(A.O. RCTV Memoria\)](#)
- 2) [A.O. Ambasada Drepturilor Omului \(Human Rights Embassy\)](#)
- 3) AO Asociația Femeilor și Fetelor Rome din Republica Moldova "Moldsolidaritate"
- 4) Catinca Mardarovici, Fondatoarea Clubului politic 50/50
- 5) [Amnesty International Moldova](#)
- 6) [Centrul de Resurse Juridice din Moldova \(CRJM\)](#)
- 7) [Asociația Promo-LEX](#)
- 8) [A.O. GENDER-CENTRU](#)
- 9) [Institutul pentru Drepturile Omului Moldova \(IDOM\)](#)
- 10) Consiliul de Supraveghere a Centrului de Informare în Domeniul Drepturilor Omului
- 11) [A.O. AFI - Centrul de Dezvoltare în Sănătate/ AFI - Act for Involvement](#)
- 12) [Asociația Femeia pentru Societatea Contemporană, Moldova](#)
- 13) [Asociația Femeilor de Carieră Juridică, Moldova](#)
- 14) [Platforma pentru Egalitate de Gen](#) (inclusiv 52 de organizații membre)
- 15) Loretta Handrabura, activistă civică, Platforma pentru Egalitate de Gen
- 16) [A.O. Keystone Moldova](#)
- 17) [Asociația Obștească "AFINA"](#)
- 18) [AO Federația Familiilor pentru Unificare și Pace în Lume din Moldova](#)
- 19) [Platforma Națională a Tinerilor pentru Participare Activă](#)
- 20) AO YOUTH WAVE
- 21) [Centrul Municipal pentru TINERI Ungheni](#)
- 22) [Clubul Politic al Femeilor 50/50](#)

[Lista organizațiilor semnatare este deschisă.](#)